

Verksamhetsrapport

efter kvalitetsgranskning av skolors arbete mot
trakasserier och kränkande behandling på nätet
vid Ösbyskolan i Värmdö kommun

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av skolors arbete mot trakasserier och kränkande behandling på nätet under våren 2016. Granskningen vid Ösbyskolan i Värmdö kommun ingår i detta projekt.

Ösbyskolan besöktes den 26-27 april 2016. Utredarna Margareta Bure och Carina Nilsson har varit ansvariga inspektörer. I denna rapport redovisar Skolinspektionen iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av granskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av skolors arbete mot trakasserier och kränkande behandling på nätet genomförs på totalt 24 skolor, 17 kommunala och 7 fristående. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande rapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Bakgrund till och syfte med kvalitetsgranskningen

Användningen av digitala medier har ökat markant och är numera en integrerad del av elevers vardagsliv. På nätet precis som i den fysiska skolmiljön förekommer trakasserier och kränkande behandling av elever.

Diskrimineringslagen och skollagen gör ingen skillnad på var kränkningarna sker. Skolan har en skyldighet att utreda alla påstådda kränkningar som har en koppling till verksamheten, oavsett om de sker på skolan eller på nätet. Det finns dock några viktiga skillnader som gör att det finns skäl att tala om kränkningar på nätet i särskild ordning. De som utsätter andra på nätet upplever ofta att de är anonyma vilket gör att kränkningarna kan bli grövre. Via kommunikation över nätet ser inte heller elever vilken inverkan kränkningen har på personen som utsätts. Det gör att empati och ånger tydligt minskar och kan leda till att kränkningarna fortsätter och blir grövre. Kränkningar på nätet och traditionella kränkningar skiljer sig också i tillgänglighet av den utsatte. Traditionella kränkningar förekommer oftast i skolan under skoldagen medan kränkningar via nätet kan pågå dygnet runt, sju dagar i veckan. Dessutom har kränkningar på nätet en mycket större potentiell publik än traditionella kränkningar. Elevernas interaktion via nätet står ofta utan insyn från vuxenvärlden, vilket gör att kränkningar på nätet kan vara svåra att upptäcka och utreda.

Syftet med kvalitetsgranskningen är att granska om skolor bedriver ett arbete som motverkar trakasserier och kränkande behandling av elever på nätet. En central frågeställning är om skolan har ett främjande arbete som bidrar till att

göra eleverna trygga på nätet. Vidare granskas om skolans förebyggande arbete bidrar till att förhindra trakasserier och kränkande behandling av elever på nätet samt om de åtgärder som skolan vidtar leder till att kränkningarna upphör.

Bakgrundsuppgifter om Ösbyskolan

Ösbyskolan är en kommunal skola, belägen i Värmdö kommun och omfattar förskoleklass samt årskurserna 1 till 9. Skolan har totalt 760 elever och klasserna är organiserade i nio arbetslag för förskoleklass och årskurserna 1-9. Årskurserna 7-9 består av tre arbetslag, ett för varje årskurs.

Av Skolverkets statistik för år 2015 framgår att 86 procent av eleverna uppnått kunskapskraven i alla ämnen och att det genomsnittliga meritvärdet var 240 poäng. Motsvarande genomsnittliga värden för samtliga skolenheter i riket var 77 procent och 225 poäng.

Av Skolenkäten vårterminen 2015¹ framgår att 79 procent av skolans elever i årskurs 9 som besvarat enkäten uppger att det stämmer helt och hållet att de känner sig trygga i skolan. Motsvarande värde för samtliga elever i årskurs 9 som besvarat enkäten under 2015 är 51 procent.

¹ Skolinspektionen genomför Skolenkäten två gånger per år som en del av den regelbundna tillsynen. Under en tvåårsperiod deltar samtliga grund-, grundsär- och gymnasieskolor i Skolenkäten. I varje enkätomgång deltar cirka en fjärdedel av alla skolor i landet. Delar av enkätresultaten redovisas också på Skolverkets webbplats *Välja skola*.

Resultat

Har skolan ett främjande arbete som bidrar till att skapa en trygg miljö för eleverna på nätet?

Här bedöms skolans arbete för att skapa trygghet och förstärka respekten för allas lika värde. Granskningen av skolors främjande arbete tar sin utgångspunkt i det generella men fokuserar särskilt på hur arbetet omfattar nätet. Skolans främjande arbete bör vara en del av det vardagliga arbetet samt bedrivas systematiskt och långsiktigt. Centralt är det normkritiska arbetet som innebär att personalen, sinsemellan och tillsammans med eleverna, diskuterar och ifrågasätter egna normer och attityder samt sådana som genomsyrar den pedagogiska verksamheten. Det är också viktigt att personalen är uppmärksam på det språkbruk och den jargong som råder för att motverka att kränkningar banaliseras eller normaliseras.

För att kunna bidra till en trygg miljö på nätet där alla elever blir respekterade som de är behöver personalen ha kunskap om nätet och om elevernas sociala relationer på nätet. Vidare behöver personalen och eleverna ha en gemensam uppfattning om vad som kan utgöra en kränkning på nätet och vad skolan ska reagera på.

Att främja elevers lika rättigheter och möjligheter

Elever, personal och rektorn uttrycker i intervjuer att det generellt sett är en god stämning mellan elever samt mellan elever och personal och att skolmiljön är trygg. Även om eleverna har olika intressen kan alla elever prata med alla. Både personal och elever uttrycker emellertid att det finns elevgrupper på skolan där det förekommer konflikter och en hård jargong.

Av intervjuer med rektorn och personal uttrycks att en del i skolans främjande arbete består i att elever ges möjlighet till inflytande på flera sätt. Det finns sammanlagt fem råd till vilka eleverna i årskurserna 5-9 utser representanter. Ett av dessa är trygghetsrådet, till vilket eleverna väljer två så kallade kamrattstödare. En lärare leder respektive råds arbete. I elevrådsstyrelsen, som är ett övergripande råd, är en elev ordförande och elevrepresentanterna representerar de övriga fyra råden: idrott- och kulturrådet, mat- och trivselsrådet samt pedagogiska- och IT-rådet.

Rektorn lyfter också fram elevrådets arbete med att skapa gemenskap som en viktig del i skolans främjande arbete. Av skolans likabehandlingsplan framgår att elevrådet ska organisera minst en skolgemensam aktivitet per termin. Elevrådet har tagit initiativ till sådana aktiviteter. Exempelvis har eleverna klätt ut

sig till en rollfigur under en dag och vid ett annat tillfälle genomfört en dansmobbb. Enligt rektorn är tanken att aktiviteterna ska bidra till gemenskap, en "vi-känsla" och att det är okej att vara olika.

Som en främjande åtgärd har skolan vidare så kallad livskunskap. Eleverna ges då möjlighet att regelbundet diskutera frågor som rör etik, gemenskap och konflikthantering. I förskoleklass samt i årskurserna 1-6 är livskunskap schemalagt. I årskurs 7-9 ska livskunskap hållas på mentorstid. Rektorn menar att det inte alltid görs i årskurs 7-9, vilket även personal och elever bekräftar i intervjuerna. Enligt rektorn behöver skolan göra ytterligare ansträngningar för att se till att de genomförs.

I intervjuer med rektorn och personal beskrivs att eleverna i årskurs 7 deltar vid två till tre tillfällen i "kyrkettan". Då träffar eleverna, tillsammans med sin lärare, en församlingspedagog från Svenska kyrkan och diskuterar frågor som anknyter till bemötande, tolerans och hur man skapar en "vi-känsla". I årskurs 9 håller läraren i idrott- och hälsa i en lägerskola som en fortsättning på samma tema.

Elever beskriver i intervjuerna att de har pratat om mänskliga rättigheter i de samhällsorienterande ämnena och att eleverna får diskutera utifrån olika världshändelser som lärare tar upp. Vidare beskriver eleverna att de fått arbeta med moraliska dilemman och att de fått diskutera jämställdhet. Lärare bekräftar att eleverna ges möjlighet att arbeta med frågeställningar som rör mänskliga rättigheter i ämnet svenska och i de samhällsorienterande ämnena. Vidare har eleverna arbetat med etiska modeller utifrån olika typfall. Under mentorstiden kan aktuella nyheter tas upp och då får eleverna ta ställning och problematisera olika frågor. Det har bland annat handlat om nätmobbning.

I intervjuer med personal beskrivs skolans trygghetsteam, som består av en lärare från varje arbetslag (årskurs 5-9) samt skolans kurator. Varje termin ger trygghetsteamet kamratstödjarna i uppdrag att hålla i en lektion med ett tema som anknyter till skolans främjande arbete. Det kan vara olika teman som "tjejer-killar", "betygsstress" och "utanförskap". Vid ett tillfälle har temat varit "nätmobbning". I år gav trygghetsteamet, som handleder kamratstödjarna, förslag på teman. Tanken var att kamratstödjarna skulle välja ett tema utifrån vad som var mest aktuellt att diskutera i respektive klass.

Av likabehandlingsplanen framgår mål för skolans främjande arbete. Förutom elevinflytande genom råd, livskunskapsundervisning, lägerskola beskrivs att det främjande arbetet bland annat utgörs av arbete med jämställdhetsfrågor, utbildning i konflikthantering. Vidare att personal ska besluta om gruppindelning och att all personal ska vara goda förebilder. Personal beskriver i intervjun att de uppfattar att skolans mål är att arbeta främjande, det vill säga att det

finns generellt mål att arbeta förebyggande. Personal beskriver i intervjun att det saknas konkreta mål för det främjande arbetet på skolövergripande nivå. Konkreta mål utformas istället i varje arbetslag utifrån den aktuella elevgruppens behov. Vidare beskrivs i intervjun att de mål som formulerats i likabehandlingsplanen inte är kända av all personal.

Eleverna ger i intervjuerna inte några exempel på normer i skolan utan menar att man får vara som man vill, se ut och tycka som man vill. Eleverna uttrycker att alla blir accepterade som de är. Om en elev känner för att ha på sig något som sticker ut eller uttrycka sig på ett annorlunda sätt så skulle eleven inte bli kränkt, men många skulle nog reagera och undra. I intervjun med elevhälsan framgår att det inte är helt självklart för eleverna att uttrycka vad de känner och står för. Det finns en rädsla för hur ens uppfattningar ska tas emot bland andra elever. Rektorn och personal beskriver att skolans elevgrupp är homogen och att eleverna nog inte gärna vill avvika. Rektorn menar att skolan skulle kunna utveckla det normkritiska arbetet. Det har startats en diskussion utifrån skillnader mellan flickor och pojkar som rektorn ser som ett första steg i ett fortsatt arbete på skolan.

Rektorn, personal och elever beskriver att elever i hög utsträckning använder svordomar när de pratar med varandra. Både elever och personal uttrycker att personalen inte alltid reagerar när de hör elever som uttrycker sig på ett nedlåtande sätt. Personal beskriver i intervjuer att språkbruket skiftar mellan olika elevgrupper och att det går upp och ner över tid. Över en tio-års period, anser de, att språkbruket successivt försämrats. Enligt personal tycker inte eleverna att språkbruket är så allvarligt när personal säger till. Personalen menar att "okej-gränsen" för vad eleverna accepterar succesivt tänjts ut. Rektorn beskriver också att språkbruket i vissa elevgrupper inte är acceptabelt. Rektorn har tagit upp elevernas språkbruk med personalen och framhållit att all personal förväntas reagera på ett negativt språkbruk bland eleverna. Diskussionen landade i att skolan ska arbeta med ledorden trygghet och bemötande. Nästa steg är enligt rektorn att arbeta med hur skolan når dit.

Att skapa en trygg miljö i skolan och på nätet

Rektorn och personal uppger att deras förhållningssätt är att kränkningar på nätet inte ska särskiljas från värdegrundsarbetet i stort utan ingå som en naturlig del. Av både intervjuer med elever och personal beskrivs att händelser, till exempel konflikter som uppstått i sociala medier, som inträffat på fritiden, men som påverkar eleverna i skolan, är skolans ansvar. Samtliga intervjugrupper uppger att kränkningar på nätet är ovanligt. Personal uttrycker emellertid en oro för att det kan finnas ett stort mörkertal. I den enkät som Skolinspektionen genomfört inför besöket uppger en fjärdedel av de elever som svarat att det inte

sker kränkningar och trakasserier på nätet, en tredjedel uppger att det sker någon gång per år, en dryg tredjedel uppger att det sker någon gång i månaden och en tiondel av eleverna uppger att det händer flera gånger i veckan. Lärarna uppger i enkäten att kränkningar och trakasserier på nätet sker i högre utsträckning än vad eleverna uppgett.

Elever och personal ger i intervjuer och i Skolinspektionens enkät samma exempel på vad som kan vara en kränkning på nätet, till exempel ryktesspridning och bilder som sprids. Eleverna har i intervjuerna resonerat kring vad som är okej och vad som inte är okej att skriva till varandra över nätet och bland annat lyft fram att det är lättare att missuppfatta det som skrivs på nätet.

Av intervjuer med elever framkommer olika bilder av lärarnas kunskap om sociala medier, olika applikationer och spel. Den ena elevgruppen uppfattade att lärarna inte har kunskap om nätet. De menade att kamratstödarna däremot har bra kunskap och att eleverna kan vända sig till dem om det till exempel uppstår ett rykte i sociala medier. Eleverna menade att lärarna skulle skaffa sig kunskap om det blev ett problem för eleverna. Den andra elevgruppen uppfattade att mentorerarna är insatta och engagerade. De beskriver att vissa lärare använder vissa applikationer. De menade dock att de fått kunskap om vad som är tillåtet och inte från kompisar och hemifrån, snarare än från skolan.

Personalen uppfattade att de har kunskap om sociala medier, online-spel och de lagar och regler som gäller. En föreläsare från kommunen träffade förra läsåret elever i årskurs 8, personal och föräldrar och pratade om unga brottsutsatta och om nätmobbning. I år gavs samma föreläsning och diskussionstillfälle till elever i årskurs 5 samt personal och föräldrar. Enligt rektorn finns ett behov av ytterligare utbildning inom området och i intervju med personal uttrycktes intresse för ytterligare utbildning. Rektorn och personal uttryckte dock en svårighet i att hitta passande utbildning som leder till att eleverna stärks och medvetandegörs.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolans främjande arbete för att skapa en trygg miljö för eleverna på nätet fungerar väl i vissa delar men behöver utvecklas i andra. Granskningen visar att personal och elever har en medvetenhet om skolans ansvar för att motverka kränkande behandling på nätet. Skolans personal och elever har en gemensam uppfattning om vad som kan utgöra en kränkning på nätet.

Skolinspektionen konstaterar att skolans främjande arbete till stor del bedrivs i arbetslagen och att ett relativt stort ansvar har lagts på kamratstödarna och elevrådet. Granskningen visar att ett främjande arbete pågår med utgångspunkt i situationen i klassen och/eller i arbetslaget. Skolinspektionen ser positivt på att åtgärder anpassas efter respektive elevgrupps behov. Skolan behöver

emellertid säkerställa att målen för det skolövergripande främjande arbetet är väl kända av personalen.

Personalen behöver, sinsemellan och tillsammans med eleverna, reflektera över och diskutera vilka normer som finns i syfte att medvetandegöra normernas påverkan på sociala relationer samt om de kan leda till att elever kränks i skolan och/eller på nätet. Skolan behöver vidare säkerställa att all personal har ett gemensamt förhållningssätt till elevernas språkbruk och att all personal är uppmärksam på språkbruk och jargong mellan elever för att motverka att ett kränkande språkbruk banaliseras eller normaliseras.

Bedriver skolan ett förebyggande arbete som bidrar till att förhindra trakasserier och kränkande behandling på nätet?

Här bedöms skolans arbete för att avvärja identifierade risker för trakasserier och kränkande behandling på nätet. Arbetet bedrivs på förekommen anledning. Skolan bör i det förebyggande arbetet regelbundet kartlägga elevernas trygghet på nätet samt deras uppfattning om förekomsten av trakasserier och kränkande behandling på nätet. Därefter bör skolan analysera resultatet av kartläggningen för att identifiera risker för trakasserier och kränkande behandling på nätet och i samband med analysen även utvärdera tidigare insatser för att förebygga trakasserier och kränkande behandling på nätet. Utifrån de identifierade riskerna bör skolan sätta upp mål för arbetet samt planera vilka insatser som ska genomföras för att nå målen. Ett framgångsrikt arbete kännetecknas av att eleverna involveras i hela processen.

Vidare bedöms om skolan har en likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling som tydliggör och stärker arbetet mot trakasserier och kränkande behandling på nätet.

Genom intervjuer med personal och skolans likabehandlingsplan framkommer att trygghetsteamet i slutet av varje läsår, i samarbete med trygghetsrådet, genomför en utvärdering av skolans arbete med att motverka kränkande behandling. Eleverna får svara på en enkät med frågor om trygghet i skolan och om eventuella risker att utsättas för kränkningar via sociala medier eller på annat sätt via digital kommunikation. Trygghetsteamet sammanställer resultatet som sedan diskuteras med eleverna på mentorstiden. Enkätresultaten diskuteras i trygghetsteamet och i trygghetsrådet. Trygghetsteamet ger därefter förslag på mål för skolans förebyggande arbete för nästkommande läsårs likabehandlingsplan till skolledningen som gör det slutliga analysarbetet och fattar beslut om utformningen av likabehandlingsplanen.

Av likabehandlingsplanen och av intervju med personal framgår att varje läsår inleds med att mentorerna har samtal med sina elever enskilt där eleverna får

svara på frågor om de upplever sig trygga i skolan och på nätet. De eventuella problem, exempelvis konflikter eller upplevelse av otrygghet, som då identifieras har mentorn i uppdrag att arbeta med i sin klass, exempelvis i form av diskussioner på mentorstiden. I arbetslaget diskuteras om det framkommit något i dessa samtal som hela arbetslaget behöver arbeta med och om det ska utgöra ett mål för arbetslagets förebyggande arbete, som ett tillägg till skolans likabehandlingsplan. Av intervjuer med personal framgår att arbetslagen, under läsårets gång, kan bjuda in elever till arbetslagsmöten för att få information om läget bland eleverna. I intervjuer med personal framgår samtidigt att vissa lärare frågar eleverna om var på nätet eleverna är och vad de gör medan andra uttrycker att de inte vet var eleverna är eller vad de gör.

De slutsatser som verksamheten drar av kartläggningen framgår av skolans likabehandlingsplan. Slutsatserna ligger till grund för skolans främjande och förebyggande arbete. De förebyggande insatser som skolan beslutat om framgår av planen, liksom vem som är ansvarig för åtgärderna. En av de förebyggande åtgärderna för innevarande läsår gällde fortbildning för personal om kränkningar i sociala medier.

Lärare beskriver att likabehandlingsplanen utgör grunden för skolans arbete med att motverka kränkande behandling. De egna mål som arbetslaget eventuellt sätter upp blir ett tillägg till likabehandlingsplanen. I intervjuerna med personal har det dock framkommit oklarheter angående mål och åtgärder i läsårets likabehandlingsplan och eleverna uppger att likabehandlingsplanen finns i klassrummen, men hänvisar till ett annat dokument. Av intervjuer med elever framgår vidare att arbetet med likabehandlingsplanen sker vid sidan om. När den senast diskuterades i elevrådet var det ingen som riktigt kände till den.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolans arbete för att förebygga trakasserier och kränkande behandling på nätet fungerar i huvudsak väl. Det är positivt att nätet som arena finns med i skolans förebyggande arbete och att elevers nätvanor arligen kartläggs i en enkät. Kartläggningen kan förbättras genom att rektorn säkerställer att nätet som arena finns med i de kartläggande samtal som mentorerna genomför i början av varje läsår.

Rektorn behöver säkerställa att all personal och alla elever aktivt informeras om innehållet i likabehandlingsplanen eftersom planen ska vara ett stöd i det främjande och förebyggande arbetet.

Vidtas åtgärder om elever utsätts för trakasserier och kränkande behandling på nätet?

Här bedöms skolans arbete för att utreda och åtgärda trakasserier och kränkande behandling på nätet. Skolan bör ha rutiner för hur akuta situationer ska hanteras och lösas när elever har utsatts för trakasserier eller kränkande behandling. Skyldigheten att utreda uppgifter om trakasserier eller kränkande behandling inträder så snart någon i verksamheten får kännedom om att en elev anser sig har blivit utsatt för detta. Åtgärderna som vidtas bör grundas på utredningen i det enskilda fallet och riktas till såväl den elev som blivit utsatt som till den eller de som utövat kränkningen. Åtgärderna bör följas upp och utvärderas för att verksamheten ska kunna förvissa sig om att de leder till att kränkningarna upphör och inte upprepas. Skolan bör också följa upp och analysera om de enskilda fallen av kränkningar på nätet är del av ett större mönster som har sin grund i generella problem i skolan.

Vidare bedöms om skolan har fungerande system och rutiner för att anmäla uppgifter om trakasserier och kränkande behandling till rektorn och från rektorn vidare till huvudmannen.

Elever uttrycker i intervjuer att de vet vem de kan vända sig till om de skulle uppleva sig utsatta. Eleverna beskriver att de i första hand skulle vända sig till en förälder om det gällde en händelse på nätet. De uttrycker dock att skolan har ett ansvar för kränkningar på nätet och att de kan vända sig till en vuxen i skolan som de har förtroende för. Kamratstödjarna nämns också som någon eleverna kan vända sig till. Skolans kurator framhålls som en central person i det åtgärdande arbetet.

Rektorn och övrig personal uppger i intervjuer att kränkningar på nätet inte särskiljs. Dessa hanteras som en kränkning som har koppling till skolan och som kan påverka eleven i skolan. Personal som upptäcker eller får kännedom om en kränkning dokumenterar händelsen i kommunens rapporteringssystem (DF respons). Av intervjuer med personal framgår att personalen är klar över att en anmälan alltid ska göras i systemet och att det inte ska göras någon värdering av om händelsen är att betrakta som kränkande behandling eller inte. Det spelar enligt intervjuer med personal inte någon roll var kränkningen ägt rum, d.v.s. om den skett i skolan, på fritiden eller på nätet. När anmälan dokumenteras i systemet får rektorn och huvudmannen direkt information om händelsen, genom ett automatiskt e-postmeddelande. En utredning påbörjas som omfattar både den utsatta och den som utsätter.

Skolans rutiner för det åtgärdande arbetet framgår av skolans likabehandlingsplan. Enligt denna ska en vuxen utses till ärendansvarig. Det ska också finnas

en vuxen med dokumentationsansvar. Vid återkommande fall av kränkande behandling gör trygghetsteamet en bedömning av ärendet och avgör om det ska lyftas i skolans elevhälsoteam. Av skolans likabehandlingsplan framgår att samtliga beslut som fattas i ett ärende ska dokumenteras i DF respons.

I intervjuer med personal framkommer att det finns oklarheter när det gäller trygghetsteamets ansvar i förhållande till övrig personals ansvar i det åtgärdande arbetet. Det har hänt att ett ärende lämnats fram och tillbaka mellan trygghetsteam och arbetslag. Det förekommer vidare oklarheter om huruvida själva utredningen ska dokumenteras i DF respons. Elevhälsans roll i det åtgärdande arbetet har i intervjuer med personal också framstått som oklar.

I intervjuer med personal framkommer att skolan vidtar åtgärder för att kränkningarna ska upphöra. Åtgärderna genomförs både på individ- och gruppnivå. Eleverna ger exempel på en åtgärd på gruppnivå som handlade om en situation i en klass i vilken det uppstod rykten i sociala medier. Läraren pratade med hela klassen om hur eleverna kan göra för att blockera användare och eleverna blev påmind om vem de kunde prata med om de blev drabbade. Vidare beskriver elever att skolan förbjöd eleverna att använda Periscope i skolan när det uppmärksammades i media att elever blivit kränkta där. Lärarna pratade i samband med detta med eleverna om vad som är tillåtet och inte tillåtet, exempelvis när elever filmar och fotograferar varandra. I intervju med personal bekräftas bilden av att skolan agerar på förekommen anledning i en viss klass eller årskurs och att de åtgärder som vidtas då inte avser hela skolan. Personal beskriver vidare att trygghetsteamet erbjuder stöd för det åtgärdande arbetet, exempelvis med material för etikövningar samt tips och råd till såväl arbetslagen som enskilda lärare.

Av intervjuer med personal framgår att trygghetsteamet även följer upp ärenden om kränkande behandling för att säkerställa att kränkningarna upphört.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolans arbete för att åtgärda trakasserier och kränkande behandling på nätet fungerar i huvudsak väl. Personal anmäler händelser där elever kan ha upplevt sig utsatta för kränkande behandling på nätet till rektorn och till huvudmannen. Händelserna utreds och åtgärder vidtas och följs upp. Skolans åtgärdande arbete kan generellt sett förbättras genom att ansvarsförhållandena mellan arbetslag, trygghetsteam och elevhälsa tydliggörs. Personal är inte klar över ärendegången som den beskrivs i likabehandlingsplanen. Likabehandlingsplanen behöver kompletteras med en tydlig rutin för det åtgärdande arbetet och vidare göras mer känd bland personal.

Metod och underlag

Kvalitetsgranskningen av skolors arbete mot trakasserier och kränkande behandling på nätet utgår från skolbesök där underlag samlas in genom att inspektörerna intervjuar elever, lärare, andra medarbetare och rektorer.

Inför besöket genomförs också en enkät riktad till elever och personal i årskurserna 7-9. Syftet med enkäterna är att svaren ska ge inspektörerna en första bild av läget på skolan. Enkäten är frivillig för eleverna att delta i. När inspektörerna kommer till skolan har de studerat svaren på enkäten och läst olika dokument, bland annat skolans likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling samt kartläggningar som ligger till grund för skolans insatser för att förebygga kränkningar på nätet.

Skolinspektionens bedömningar av skolors arbete mot trakasserier och kränkande behandling tar sin utgångspunkt i aktuella bestämmelser i diskrimineringslagen och skollagen samt Skolverkets allmänna råd om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Aktuell forskning är också ett viktigt underlag för att bedöma kvaliteten i det arbete som skolan genomför.